

SHUKOS | **SHUKALB**
SHUKOS - SHUKALB

UJI DHE ZHVILLIMI I QËNDRUESHËM

Konferenca dhe Ekspozita e Përbashkët Ballkanike
4-5-6 Nëntor 2015, Prishtinë, Kosovë

HARTIMI DHE ZBATIMI I PLANEVE TË BIZNESIT

FADIL BERISHA

ZYRTARË I LARTË PËR RAPORTIM DHE PLAN BIZNES

HYRJE

- Planet e Biznesit duhet të definojnë qartë orientimet zhvillimore të Kompanisë, objektivat si dhe rezultatet e pritshme duke marrë për bazë edhe rezultatet e arritura në periudhën paraprake.
- PB duhet të kenë parasysh gjendjen ekzistuese të Kompanisë , trendët e zhvillimit të sektorit të ujit në Kosovë si dhe jashtë Kosovës për të adaptuar praktikat më të mira të njohura për një zhvillim të qëndrueshëm të Kompanisë. Duhet të merret për bazë edhe ambienti ekonomik dhe social në Republikën e Kosovës.
- Plani i Biznesit duhet të definojë qartë rrugën e zhvillimit të Kompanisë duke marrë parasysh përparësitë dhe rreziqet për realizimin e suksesshëm që do të rezultojë me një arritje të vetë qëndrueshmërisë financiare të Kompanisë. Parametrat financiar dhe operativ duhet analizuar në mënyrë që të jenë të arritshme (duke lënë mundësinë e tejkalimit të të njëjtave) dhe të jenë sa më afër realitetit.

- Plani i Biznesit duhet të orientuar fuqishëm edhe në drejtim të Institucioneve financiare dhe Donatorëve ku realizimi i këtij plani , e sidomos i Planit të investimeve kapitale është i varur edhe nga përkrahja që do të sigurohet nga Donatorët , Institucionet financiare si dhe institucionet qendrore dhe lokale.
- Qëllimi i këtij punimi është një prezantimi i një analize të përgatitjes së PB, zbatimit të procedurave dhe kriterëve gjatë përgatitjes nga kompanitë e ujësjellësve me rëndësi të veçantë (rast studimi) në KRÛ „Hidroregjioni Jugor” Sh.A me seli në Prizren.
- Gjatë këtij punimi do të prezantohen disa të meta që ende mbeten për tu evituar me qëllim të përgatitjes së një Plani të Biznesit të mirëfilltë, bazuar në ligjet në fuqi, Kodin e Etikës por në veçanti në funksion të përmirësimit të shërbimeve dhe zhvillimin sa më të mirë të Kompanisë.
- Në fund të këtij punimi do të prezantohen edhe disa rekomandime që do të ndihmojnë në evitim e problemeve apo dobësive të gjertanishme.

PËRGATITJA E PLANIT TË BIZNESIT

- Afatet Ligjore
- Ligji Nr.04/L-087 Për Ndërmarrjet Publike
- Kodi i Etikës dhe Qeverisjes Korporative Për Ndërmarrjet Publike
- Rregulloret e mbrendshme të Kompanive
- Moduli për përgatitjen e PB
- Stafi përgjegjës dhe profesional

PLANIFIKIMI I UJIT TË PRODHUAR/ BURIMEVE

Komisioni i shërbimit Teknik gjatë planifikimit të ujit të prodhuar/ burimeve duhet te ketë parasysh;

- Burimeve ekzistuese sipas Njësive.
- Sasin në l/sec dhe sasinë në m_3 - secilit burim.
- Gjatë planifikimit mujorë të kapaciteteve të merret parasysh trendi i oshilimeveve të kapaciteteve të burime (rënia e burimeve në muaj të caktuar)
- Nëse planifikohen burime të reja të plotësohen kapacitete e tyre në l/sec dhe sasinë në m_3 .

PLANIFIKIMI I UJIT TË PRODHUAR/ BURIMEVE

2016

KRU „HIDROREGJIONI JUGOR” SH.A - PRIZREN

No.	TË DHËNAT	JANAR		SHKURT		.....		JANAR-DHJETOR 2016	
		l/sec	m3	l/sec	m3	l/sec	m3	l/sec	m3
	BURIMI								
1									
2									
3									
4									
5	Burimi I ri								
6	TOTAL								

Nëse planifikohet zgjerimi i shërbimeve (marrja në menaxhim të fshatrave të reja), duhet të ketë parasysh këto masa;

- Të bëhet një analizë paraprake e gjendjes ekzistuese të ujësjellësit dhe kanalizimit
- Të caktohet numri i konsumatorëve në atë zone. (SHPK)
- Të caktohen nr. i punëtorëve të ri që duhet të angazhohen (nëse është e nevojshme), (SH.F. dhe SH. I personelit)
- Të kalkuloohen shpenzimet e operimit (mirëmbajtjes, rrymës, etj) – (SH.F)
- Të kalkuloohen shuma e investimeve (nëse është e domosdoshme)- (SH.T)

Planifikimit te Investimeve 2016-2018

- Shuma e investimeve vetanake duhet të jetë reale dhe financiarisht e realizueshme
- Shuma e investimeve nga grandet dhe donacionet duhet të jetë e argumentuar me marrëveshje paraprake me investitorë.
- Grandet nga qeveria dhe kuvendet Komunale- Të jene të parapara në Buxhetin qeveritarë apo Komunal apo e mbështetur me synime të sigurta që ato do të planifikohen në të ardhmen.
- Fillimi i investimeve duhet të caktohet sipas prioriteteve (Studimit paraprak të profitabilitetit)
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

Pershkrimi I Planifikimit te Investimeve 2016-2018

Ujësjellës

Pershkrimi I investimeve		2015		2016		2017		2018		2016-2018
	Investitori	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	Gjithsejt
1	Përt. e infras. për Furni. me ujë									
2	Rritja e infrastrukturës për Furnizim me ujë									
3	Mirëmbajtja kapitale e jo-infrastrukturës për Furnizimin me ujë									
4	Rritja e jo-infrastrukturës për Furnizimin me ujë									
5	Investimet në aktivitetet biznesore (të përbashkëta) për Furnizimin me ujë									
Gjithsejt/vit										
Gjithsejt/HRJ+Grante										

PERSHKRIMI I PLANIFIKIMIT TE INVESTIMEVE 2016-2018

Kanalizim

Pershkrimi i investimeve		2015		2016		2017		2018		2016-2018
	Investitori	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	HRJ/€	Grante/€	Gjithsejt
1	Përtëritjet e infrastrukturës për Ujëra të Zeza									
2	Rritja e infrastrukturës për Ujërat e zeza									
3	Mirëmbajtja kapitale e jo-infrastrukturës për Ujëra të zeza									
4	Rritja e jo-infrastrukturës për Ujërat e Zeza									
5	Investimet në aktivitetet biznesore (të përbashkëta) për Ujërat e zeza									
Gjithsejt/vit										
Gjithsejt/HRJ+Grante										

Pershkrimi I Planifikimit te Investimeve 2016-2018 (ZRRUK)

INVESTIMET - JANAR-DHJETOR - 2016 - 2018

2016

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JANAR-DHJETOR 2016
1	Investimet Kapitale te Resurset dhe Trajtimi i Ujit (KRU)				
2	Invest. Kapi. te Distribuimi Ujit (KRU)				
3	Inve. Kapi. te Aktivitetet Biznesore (KRU)				
4	Investimet Kapitale te Grumbullimi i Ujërave të Zeza (KRU)				
5	Inve.Kapi.te Trajtimi i U. Zeza (KRU)				
6	Investimet Kapitale te Trajtimi dhe Derdhja e Llumit (KRU)				
7	Investimet Kapitale te Aktivitete Biznesore (KRU)				
8	Investimet Kapitale te Resurset dhe Trajtimi i Ujit (GRANTE)				
9	Inve. Kapi. te Distri. i Ujit (GRANTE)				
10	Investimet Kapitale te Aktivitetet Biznesore (GRANTE)				

Pershkrimi I Planifikimit te Investimeve 2016-2018 (ZRRUK)

INVESTIMET - JANAR-DHJETOR - 2016 - 2018

2016

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JANAR-DHJETOR 2016
12	Investimet Kapitale te Grumbullimi i Ujërave të Zeza (GRANTE)				
13	Investimet Kapitale te Trajtimi i Ujërave të Zeza (GRANTE)				
14	Investimet Kapitale te Trajtimi dhe Derdhja e Llumit (GRANTE)				
15	Investimet Kapitale te Aktivitete Biznesore (GRANTE)				
16	Investimet Kapitale te Perteritja e Infrastruktures Uje (KRU)				
17	Investimet Kapitale te Perteritja e Infrastruktures Ujera te Zeza (KRU)				
18	Investimet Kapitale te Perteritja e Infrastruktures Uje (GRANTE)				
19	Investimet Kapitale te Perteritja e Infrastruktures Ujera te Zeza (GRANTE)				
12	Investimet Kapitale te Grumbullimi i Ujërave të Zeza (GRANTE)				
13	Investimet Kapitale te Trajtimi i Ujërave të Zeza (GRANTE)				

AKTIVITETE TJERA

○ Humjet e ujit

Edhe pse UPF është një parametër i performancës që ka të bëjë jo vetëm me humbje Teknike por edhe humje Administrative/komerciale, Shërbimi Teknik duhet të fokusohet në masa konkrete në zvoglimin e UPF-së kankretisht në zvoglimin e humbjeve Teknike, përmirësimin e furnizimit (sidomos në zonat problematike të vitit aktual). Kjo do të ndikonte indirekt edhe në rritjen e faturimit respektivisht zvoglimin e UPF-së.

PLANIFIKIMI I SHËRBIMIT PËR KONSUMATORË

PLANIFIKIMI I NUMRIT TË KONSUMATORËVE

- Rritja e numrit të konsumatorëve të arsyetohet me burimin e tyre;
- Të merret parasysh planifikimi i zgjerimit të rrjetit dhe i shërbimeve nga Shërbim Teknik.
- Të merret parasysh trendi i vitit paraprak
- Të prezantohet një strategji konkrete që do të ndikojë në rritjen e numrit të konsumatorëve
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

PLANIFIKIMI I NUMRIT TË KONSUMATORËVE

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR" SH.A - PRIZREN

Rritja e Nr. të Konsumatoreve	Janar	Shkurt	.....	Janar-Dhjetor 2014
Kategoria.....				
Kyçjet e reja sipas kerkesave				
Legalizimi i lidhjeve ilegale				
Zgjerimi i shërbimeve				
TOTAL				

PLANIFIKIMI I NR. TË KONSUMATORËVE – 2016-2018

2016

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR" SH.A - PRIZREN

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JANAR-DHJETOR 2016
1	Shtëpiak				
2	Ndryshimi				
3	Ndryshi. %				
4	Kome.-Indu.				
5	Ndryshimi				
6	Ndryshi. %				
7	Institucional				
8	Ndryshimi				
9	Ndryshi. %				
10	TOTAL				
11	Ndryshimi				
12	Ndryshi. %				

PLANIFIKIMI I FATURIMIT NË M₃

- Rritja e sasisë së faturuar të planifikohet duke u bazuar edhe në rritjen e numrit të konsumatorëve si dhe sasisë mesatare të faturuar për konsumatorë nga viti paraprak
- Të prezantojë të një strategji konkrete që do të ndikojë në rritjen e sasisë së faturuar
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

PLANIFIKIMI I FATURIMIT NË M₃ - 2016 -2018

2016

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR" SH.A - PRIZREN

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JANAR- DHJETOR 2016
1	Shtëpiak				
2	Ndryshimi				
3	Ndry. %				
4	Kome.-Indu.				
5	Ndryshimi				
6	Ndry. %				
7	Institucional				
8	Ndryshimi				
9	Ndry. %				
10	TOTAL				
11	Ndryshimi				
12	Ndry. %				

PLANIFIKIMI I SHËRBIMIT FINANCIARË

PLANIFIKIMI I FATURIMIT DHE ARKËTIMIT NË - €

- Të merret parasysh trendi i vitit paraprak sipas njësive
- Rritja e faturimit të bazohet edhe në rritjen e konsumatorëve
- Të merret parasysh edhe ndryshimi nga rritja tarifore
- Të prezantohet një strategji konkrete që do të ndikojë në rritjen e sasisë së faturuar
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

PLANIFIKIMI I FATURIMIT NË - € - 2016 -2018

2016

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR" SH.A - PRIZREN

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JAN-DHJET 2016
1	Faturimi-€				
2	Faturimi për Shërb. e Ujit				
3	Shtëpiak				
4	Kome.-Indu.				
5	Institucional				
6	Faturimi për Shërb. e Kanalizimit				
7	Shtëpiak				
8	Kome.-Indu.				
9	Institucional				
10	Faturimi për Tarifën Fikse				
11	Shtëpiak				
12	Kome.-Indu.				
13	Institucional				
14	Total- Shte.				
15	Total- kome.				
16	Total-Inst.				

PLANIFIKIMI I ARKËTIMIT

2016

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR“ SH.A - PRIZREN

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JAN-DHJETOR 2016
1	Arketimi per tarifen fikse				
2	Konsumatorët Shtëpiak				
3	Konsumatorët Komercial-Industrial				
4	Konsumatorët Institucional				
5	Arketimi për Shërbimin e Ujit				
6	Konsumatorët Shtëpiak				
7	Konsumatorët Komercial-Industrial				
8	Konsumatorët Institucional				
9	Arketimi për ujëra të zeza				
10	Konsumatorët Shtëpiak				
11	Konsumatorët Komercial-Industrial				
12	Konsumatorët Institucional				
13	Arkëtimi Total				
14	Konsumatorët Shtëpiak				
15	Konsumatorët Komercial-Industrial				
16	Konsumatorët Institucional				
17	Të Hyra të Tjera Operative				

PLANIFIKIMI I SHPENZIMEVE

- Te plotësohen tabelat e Shpenzimeve në Euro sipas Njësive.
- Njësitë punese duhet të plotësojnë Shpenzimet në Euro sipas kategorive të parapara në tabelë.
- Të merret parasysh trendi i vitit paraprak
- Rritja eventuale e shpenzimeve të bazohet edhe ne rritjen e konsumatorëve/ shërbimeve
- Në rast të planifikimit të uljeve të shpenzimeve të prezantohen masat konkrete se si do të realizohen ato.
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

PLANIFIKIMI I SHPENZIMEVE

2016

K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR“ SH.A - PRIZREN

No.	Të dhënat	JANAR	SHKURT	.....	JAN-DHJET. 2016
1	Total Shpenzimet Operative pa Amortizim				
2	Shpenzimet Operative Direkte për Shërbimin e Ujit				
3	Uji i Blerë me Shumicë (i Patrajtuar)				
4	Pagat				
5	Mirëmbajtja				
6	Energjia				
7	Derivatet				
8	Kemikalet				
9	Shpenzimet Tjera				
10	Shpenzimet Operative Direkte për Shërbimin e Kanalizimit				
11	Pagat				
12	Mirëmbajtja				
13	Energjia				
14	Derivatet				
15	Materiali Harxhues				
16	Shpenzimet Tjera				

PLANIFIKIMI I SHËRBIMIT JURIDIK

PLANIFIKIMI I PERSONELIT

Kriteret:

- Njësitë punese duhet të plotësojnë Tabelat e nr, të punëtorëve sipas përshkrimit të punës
- Rritja eventuale e nr. Të punëtorëve të jetë e argumentuar me një arsyeshmëri bindëse.
- Gjatë planifikimit të vendeve të punës, dhe caktimit të koeficienteve të merret parasysh Ligji i Punës., Ligji i Ndërmarrjeve Publike dhe Kodi i Etikës
- Gjatë planifikimit duhet të merren parasysh edhe rreziqet që mund të ndikojnë në mos arritjen e caqeve

PLANIFIKIMI I PERSONELIT

		Viti bazë 2015						
		K.R.U „HIDROREGJIONI JUGOR" SH.A - PRIZREN						
	Përshkrimi i vendit të punës / grupet	Nr. i Pune.	koeficienti	Vlera e koefi.	Paga Mujore Baze	Shtesa tjera	Paga Mujore Bruto	Paga Vjetore
					[EUR]	[EUR]	[EUR]	[EUR]
1	Kryeshefi Ekzekutiv							
3								
4								
5								
Total								

PLANIFIKIMI I PERFORMANCAVE – 2016 – 2018

KRU „HIDROREGJIONI JUGOR” SH.A - PRIZREN

Treguesit e Performancës	[Njesia]	2016			
		KRU „HIDROREGJIONI JUGOR” SH.A - PRIZREN			
		JANAR	SHKURT	.... ..	JAN.-DHJET. 2016
Uje i faturuar-si perqindje	%				
Uje i pafaturuar-si perqindje	%				
Norma e arketimit - e pergjithshme	%				
Norma e arketimit - Amviserite	%				
Norma e arketimit - Komerical-Industrial	%				
Norma e arketimit - Institucional	%				
Norma e Mbulimit operativ	numer				
Staf per 1000 konsumatore	numer				

PASQYRA E TË ARDHURAVE 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Të hyrat operative					
Te hyrat nga shitjet					
Te hyrat nga grandet					
Të hyrat tjera operative					
(Shpenzimet) operative					
Shpenzimet e pagave					
Total shpenzimet e zhvlerësimit					
Energjia elektrike & karburantet					
Shpenzimet tjera operative					
Lejimet për borxhet e këqija dhe te Dyshimta					
Total shpenzimet operative					
Fitimi / (Humbja) para tatimit					
Tatimi në fitim					
(Humbja)/Fitimi i vitit					

KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

- Edhe pse ka një përmirësim të dukshëm, ende vërehen dobësi gjatë planifikimit real.
- Planifikimet e prezantuara i mungojnë analizë e hollësishme paraprake.
- Planifikimet e performancave zakonisht bëhen në baza vjetore dhe në nivel regjioni (mungojnë planifikimet sipas njësive punuese dhe në baza mujore)
- Planifikimi i investimeve vazhdon të mbetet një problem, kjo vërehet sidomos gjatë gjatë vlerësimit të realizimit të tyre.
- Mungon një planifikim i duhur i personelit
- Performancat përfundimtare janë të fokusuara vetëm në mbulimin operativ (mungojnë pasqyrat financiare)

JU FÅLEMINDERIT PËR VËMENDJË

